

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 312262	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	21 mei 2025
	Datum oordeelvormende commissie *	28 mei 2025
	Datum besluitvormende raadsvergadering	4 juni 2025
	Opsteller	S. van Wier & L. Buren
	Telefoonnummer	06-42465062

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Participatieverordening Gemeente Harlingen 2025
-------------------	---

Te besluiten om

1. De Participatieverordening gemeente Harlingen 2025 vast te stellen;
2. Het formulier aanmelden burgerinitiatief inclusief de bijbehorende uitleg vast te stellen;
3. Het formulier aanmelden gemeentetaak uitdaagrecht vast te stellen;
4. De referendumverordening gemeente Harlingen 2012, de verordening op het burgerinitiatief gemeente Harlingen 2012 en de Inspraakverordening gemeente Harlingen 2012 in te trekken;
5. De verordening in werking te laten treden op de dag na bekendmaking.

Inleiding

Een doel van onze gemeente is om inwoners op een transparante manier te betrekken bij projecten en beleidsplannen. De gemeenteraad heeft daarom op 21 december 2022 de "Harlinger Participatiecode" vastgesteld. Hierin is onder meer vastgelegd hoe participatie planmatig binnen de gemeente wordt opgepakt.

Ondertussen is op 26 oktober 2023 de Wet versterking participatie op decentraal niveau aangenomen. Deze wet spoort gemeenten aan om beleid te ontwikkelen voor de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en dit uit te werken in een participatieverordening. Daarnaast wordt het uitdaagrecht wettelijk verankerd, met dit uitdaagrecht kunnen inwoners hun gemeente uitdagen om de uitvoering van een taak over te nemen.

De VNG heeft voor de gemeenten een model ontwikkeld voor de Participatieverordening waarin twee versies worden aangeboden. De eerste versie is een standaardversie en de tweede versie is een iets uitgebreidere variant. Aan de hand van dit VNG-model is de Participatieverordening voor de gemeente Harlingen opgesteld. Er is gekozen voor de standaardversie zodat de basis eerst goed is vastgelegd binnen de gemeente. Hiermee kan er vast uitvoering worden gegeven aan de verordening en zal er na een jaar ambtelijk worden geëvalueerd hoe dit in de praktijk is uitgevallen. Wanneer wenselijk kan de verordening richting de uitgebreide variant worden aangepast. Uw gemeenteraad zal hierin worden meegenomen.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Naast het algemene onderdeel participatie zijn de reeds bestaande referendumverordening, inspraakverordening en verordening op het burgerinitiatief geactualiseerd en verwerkt in de Participatieverordening. De verordeningen omtrent participatie dateren namelijk uit 2012 en dienen te worden geactualiseerd. De nieuwe participatieverordening voegt deze losse verordeningen samen, waardoor de mogelijkheden voor participatie binnen de gemeente Harlingen in één duidelijke en overzichtelijke verordening worden geformuleerd.

Beoogd effect

Het verduidelijken van het participatieproces en het bieden van een duidelijk kader voor inwoners met betrekking tot de participatiemogelijkheden om zo de inwoners van de gemeente op een transparante manier te betrekken bij projecten en beleidsplannen.

Argumenten

1.1. De wettelijke verplichting voor een participatieverordening sluit goed aan bij ons eigen beleid.

In de nieuwe participatieverordening worden onze eigen referendumverordening, verordening op het burgerinitiatief en inspraakverordening vertaald naar nieuwe overzichtelijke regelgeving. In de participatieverordening worden de doelen helder toegelicht en op deze manier wordt op samenhangende wijze alle vormen van participatie in de gemeente samengevoegd. De oude verordeningen zijn daarnaast verouderd en de actualisatie is op deze manier toegepast.

1.2. Het uitdaagrecht is een nieuwe toevoeging.

Bij het uitdaagrecht worden inwoners betrokken bij de samenwerking tussen overheden en inwoners. Inwoners kunnen de gemeente verzoeken om de uitvoering van een taak van de gemeente over te nemen, al dan niet met bijbehorend budget. Dit verzoek kan ingediend worden indien een inwoner denkt de taak van de gemeente beter of goedkoper te kunnen uitvoeren. Voor het indienen van een dergelijk verzoek is een standaardformulier opgesteld die moet worden gebruikt voor het indienen van een verzoek.

1.3. De integrale participatieverordening versterkt de positie van de raad.

Er wordt immers een heldere kaderstelling gegeven voor de organisatie en inrichting van de burgerparticipatie. Dit zorgt voor een betere relatie tussen de gemeente en haar inwoners en zo wordt de expertise, ervaringsdeskundigheid en creativiteit van de inwoner benut. De gemeenteraad is bevoegd om deze verordening vast te stellen op grond van artikel 149 en 150 Gemeentewet.

Kanttekeningen

Gemeenten hebben tot 1 januari 2027 de tijd om een participatieverordening vast te stellen conform de nieuwe Wet versterking participatie op decentraal niveau.

Financiën

De vaststelling van de participatieverordening zorgt in eerste instantie niet voor financiële consequenties. Indirect kan het wel leiden tot hogere kosten bij de uitvoering, omdat

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

participatie vraagt om een uitgebreidere aanpak qua voorbereiding, uitvoering en evaluatie van eventuele plannen.

Juridisch

Op grond van artikel 149 en 150 van de Gemeentewet is de gemeenteraad bevoegd om de participatieverordening vast te stellen. De Wet participatie op decentraal niveau, die op 1 januari 2025 in werking is getreden, regelt dat gemeenten hun inspraakverordening binnen twee jaar moeten verbreden naar een participatieverordening. Gemeenten moeten hierin opnemen op welke wijze zij inwoners betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en toelichten onder welke voorwaarden inwoners en maatschappelijke partijen taken van de gemeente kunnen overnemen (uitdaagrecht).

Communicatie

1. De Participatieverordening zal op de wettelijke voorgeschreven wijze worden gepubliceerd en bekend gemaakt.
2. De ambtelijke organisatie wordt op de hoogte gebracht van de nieuwe regels die gelden voor participatie, zoals vastgelegd in de participatieverordening.

Fatale termijn

Voor de wet versterking participatie op decentraal niveau is een overgangstermijn van 2 jaar. Gemeenten moeten uiterlijk 1 januari 2027 over een participatieverordening beschikken.

Uitvoering

De nieuwe verordening wordt gepubliceerd op officialebekendmakingen.nl.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	Referendumverordening gemeente Harlingen 2012 (3 oktober 2012) Verordening op het burgerinitiatief gemeente Harlingen 2012 (3 oktober 2012) Inspraakverordening gemeente Harlingen 2012 (3 oktober 2012)
Intrekken beleidsnota's:	Referendumverordening gemeente Harlingen 2012 (3 oktober 2012) Verordening op het burgerinitiatief gemeente Harlingen 2012 (3 oktober 2012) Inspraakverordening gemeente Harlingen 2012 (3 oktober 2012)
Gevolgen ander beleid:	<i>n.v.t.</i>

Bijlagen

1. Participatieverordening gemeente Harlingen 2025 (314451);
2. Was-woordt lijst participatieverordening gemeente Harlingen 2025 (314450);

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

3. Formulier aanmelden burgerinitiatief inclusief uitleg (314441);
4. Formulier aanmelden gemeentetaak uitdaagrecht (314442);

Harlingen, 15 april 2025

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S.C. van Gent

C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Participatieverordening Gemeente Harlingen 2025
-------------------	---

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 15 april 2025

Besluit

1. De Participatieverordening gemeente Harlingen 2025 vast te stellen;
2. Het formulier indienen burgerinitiatief inclusief de bijbehorende uitleg vast te stellen;
3. Het formulier aanmelden gemeentetaak uitdaagrecht vast te stellen;
4. De referendumverordening gemeente Harlingen 2012, de verordening op het burgerinitiatief gemeente Harlingen 2012 en de Inspraakverordening gemeente Harlingen 2012 in te trekken;
5. De verordening in werking te laten treden op de dag na bekendmaking.

Besluit aangepast

--

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 4 juni 2025

, de voorzitter

, de raadsgriffier